

De versluiserde oorsprong

Han Bekkers

Stuurloos

Langzaam drijft ons schip over de rivier. De oevers zijn mooi begroeid, allerlei dieren zijn net zichtbaar tussen de bomen en bloemen, de zon schijnt en slechts een enkel klein wolkje breekt het diepe blauw van de lucht. Er wordt gefeest aan boord, verschillende mensen zijn al dronken van de overvloedige alcohol, anderen met een weldadige glimlach versuft door hun lievelingsdrug. De muziek speelt een afwisselend een slome wals of een trage tango, waar nog steeds enkele paren op dansen. We zijn al een lange tijd onderweg en weten niet waar we heen gaan. Ik heb deelgenomen aan de festiviteiten, maar ben vergeten wat we eigenlijk vieren. Ik voel me een beetje verdwaasd en leun op reling en kijk naar de traag voorbijvarende oever. Achter de prachtige begroeiing van de oever schemert soms een kaal en dor land door. Het is allemaal misschien niet zo paradijselijk als het lijkt.

Een jongen en meisje komen met rode wangen opgewonden uit de stuurhut.

‘Er is geen stuurman aan boord!’, roept de jongen.

‘We zijn stuurloos,’ voegt het meisje eraan toe.

Ik schrik en kijk om me heen. Weinig andere mensen lijken zich zorgen te maken. Het feesten gaat gewoon door.

‘Wat zeg je nou?’, stamel ik. ‘Is er niemand in de stuurhut?’

Nee, schudden ze allebei. Ik kan het niet geloven en ren de twee trappen op naar boven. De stuurhut is leeg. Ik kijk rond, de jongen en het meisje staan achter me. Een waterkaart ligt op tafel. Ik kijk en word bleek. Op de kaart is de rivier waar we op varen duidelijk zichtbaar, maar links, aan de westkant, staat een rode gevarendriehoek ... vlak naast de waterval.

‘We varen stuurloos op de waterval af,’ stamel ik. ‘En iedereen feest maar gewoon door! We moeten iets doen.’

Ik loop naar het stuurwiel, maar het lukt me niet eraan te draaien. De gashandel ernaast krijg ik niet in beweging.

Wakker

Dromen, mijn dromen zijn als spiegels van mijn ziel. Maar van welk deel van mijn ziel? Ben ik het schip dat stuurloos naar de waterval drijft en al feestend ten onder ga? Is onze samenleving het schip, dat zonder een kapitein van het leven geen controle heeft op wat er gebeurt? Maak ik me echt zo’n zorgen over de toekomst van de wereld, omdat we niet in staat zijn de vergiftiging van de wereld te voorkomen?

Ik tast met mijn rechterhand naast me, maar Ferdi is er niet. Ik draai me nog eens om en kijk peinzend naar buiten. Dadelijk wacht me weer de drukte van mijn gezin, mijn man Ferdinand en met twee lieve dochters, Merel en Maya. Wat is hun toekomst? Misschien hoef ik me geen zorgen te maken, het universum, de aarde en de mensheid bestaan immers al zo lang. Misschien heeft alles er altijd al bestaan en leven we gewoon het leven zoals dat al in eeuwigheid bestaat. Van dag tot dag, van jaar tot jaar, van eeuw tot eeuw. Met een verstopte zucht, vervuld van enige resterende zorgen, sta ik op.

Nu dringen de geluiden uit het huis door. Beneden hoor ik het onvermoeibare gekwetter van de twee kleintjes al. Ferdinand heeft ze blijkbaar al uit bed gehaald of is op het geluid van de kindervoetjes in de gang opgestaan en heeft, heel lief, mij mijn droom af laten maken. Ik glimlach en ben beseft hoe blij ik ben met mijn prille gezin. We hebben lang gearzeld of we wel kinderen wilden, want de tijden zijn zo ongewis. Beiden hebben we onze zorgen geuit over hun toekomst. Het klimaat, de vervuiling, de oorlogen en vluchtelingen, de ongelijkheid in de wereld en nog veel meer bedreigingen zullen het leven van onze kinderen minder voorspelbaar maken dan ons leven is geweest. Terwijl we nog regelmatig alles de revue lieten passeren en we voorbehoedmiddelen gebruikten, bleek ik toch ineens zwanger te zijn. De natuur, onze lichamen waren sterker dan onze gedachten, hoewel we beseften dat we onbewust beiden naar kinderen verlangden. Misschien was de geest toch sterker dan alles wat we ons voorwendden. En toen was de stap naar de tweede gemakkelijk gemaakt.

Ik ben blij met Ferdinand. Hij is een heerlijke man, ook al kan hij soms erg onredelijk en stuurs zijn als het niet naar zijn zin is. Hij kan heerlijk koken, doet alles wat hij kan voor de kinderen, hij heeft humor, is een gezellige partner en ik geniet ervan om met hem te vrijen. Als hij zijn handen over mijn lichaam laat glijden, zo heel onwillekeurig en doelloos, dan zindert het genot door me heen en wil ik nog maar een ding. Hem hebben en hem helemaal tot mij nemen. Hij voelt precies aan wanneer en waar ik aangeraakt wil worden en dankbaar laat ik hem dat dan ook merken. Onze lichamen passen perfect bij elkaar, zelfs beter dan onze persoonlijkheden. Als de passie tussen ons stroomt, ik mezelf voel en hem voel, dan ervaar ik door hem heen de eenheid van alles. Alles past, alles klopt, de eenheid is een entiteit die door me heen stroomt. Onze lichamen en zielen geven elkaar dan meer dan de som van onze wezens in een oneindige leegte. Op die momenten ervaar ik het antwoord op de grootste vragen van de mensheid. Ik voel de eenheid met alles in mezelf.

In zijn werk als chef van een grote supermarkt heeft Ferdinand het regelmatig lastig. Hij voelt zo vaak dat zijn donkere huidskleur hem vaak op achterstand zet, dat hij zich vaker moet verantwoorden dan anderen en dat hij door klanten als vakkenvuller wordt gezien als hij door de winkel loopt. Zijn aimabele voorkomen redt hem weliswaar, maar hij voelt het wel en neigt regelmatig naar lichte depressiviteit. Ik

voel wel met hem mee, want ook als jonge vrouw ervaar ik vaak niet op waarde te worden geschat. Op het architectenbureau waar ik me vooral richt op het creëren van mooie, functionele en ecologische gebouwen, word ik vaak aangesproken als de secretaresse of degene die de koffie rondbrengt. Ik begrijp steeds meer van mijn moeder die, op de school waar ze werkt, vecht tegen het vooroordeel van meisjes om geen techniek te studeren. Racisme en machisme zijn een culturele plaag die we van onze voorouders hebben geërfd.

De twee meisjes, Merel en Maya, zijn nu alweer zeven en vijf jaar oud. We hebben hun namen zo gekozen vanwege mijn naam, Myrthe, en we wilden alle meisjes in het gezin met dezelfde letter laten beginnen. Als we een jongen hadden gekregen hadden we hem ongetwijfeld Flynn, Friso of Florian genoemd. Maar we kregen alleen de twee meisjes, waar ook hij dolgelukkig mee is overigens.

Ik ga me aankleden en beneden helpen met het ontbijt. We hebben een drukke dag voor de boeg, want we gaan een weekend logeren bij opa en oma. Daar komen we niet zo vaak, druk als we het hebben met ons werk, de kinderen, onze vrienden en onze sporten. Het is mooi weer, dus doe ik mijn kleurig bloemetjesshirt aan, met een lavendelkleurig kort rokje. Ik borstel mijn haar en doe mijn haar in een paardenstaart.

Als ik beneden kom heeft Ferdinand samen met de meisjes de tafel al gedekt. Met een grote grijns op zijn donkerbruine gezicht heet hij mij welkom als ik nog wat slaperig de deur opendoe. De meisjes juichen als ik naar binnen stap.

‘Ze hoopten al dat je snel kwam, luilakje’, grapt Ferdinand.

‘Fijn dat je me hebt laten doorslapen Ferdi. Dat had ik echt nodig na deze drukke week. Ik heb trouwens een bijzondere droom gehad en zal hem dadelijk wel vertellen.’

Ferdinand slaat zijn stevige arm om me heen en troont me mee naar de ontbijttafel.

‘Ik weet dat je zelden ontbijt en het liefst de dag begint met alleen water, toch hopen we dat je ook iets wilt eten,’ zegt hij bijna verontschuldigend. ‘We hebben eitjes en lekker warm gebakken brood.’

Ik knik vanzelfsprekend.

Opa en oma

Het is soms niet zo gemakkelijk om bij mijn vader en moeder op bezoek te gaan. Mijn moeder is wat ik noem een sociale technicus. Ze geeft les op de Hogeschool in het vak Sociale innovatie, waar ze geheel haar eigen kijk op heeft. Mijn vader is directeur van een geofysisch overheidsbedrijf, dat probeert inzicht te krijgen in het functioneren van het inwendige van de aarde. Hij heeft een sterk filosofische inslag en houdt er van welke theorie dan ook te verkennen. Ze praten veel samen en met hun vrienden over alles wat er maar in de wereld en daarbuiten gebeurt. Ook als wij er zijn, komt er altijd wel een onderwerp langs dat uitgebreid besproken moet worden. Ik heb alleen maar zin om op zo’n vrije dag eens niet na te hoeven denken, maar gewoon gezellig met elkaar te wandelen bij mooi weer of een spelletje met de kinderen te doen. Ik moet toch zeggen dat mijn vader toch altijd wel zin heeft om dan mee te doen. Dus misschien is het allemaal zo zorgelijk niet.

Ik vertel mijn vader die middag, na een heerlijke wandeling door de bossen achter het huis, mijn droom bij een onschuldig kopje thee met een bitterkoekje. Hij gaat rechtop zitten en zijn ogen gloeien.

‘Een herkenbare droom. Wat betekent de droom voor jou?’

‘Ik weet het niet papa, verschillende opties gingen door me heen. Ik vond hem nogal onheilspellend.’

Hij knikt en wacht af wat ik nog meer ga zeggen. Ik ken hem goed genoeg dat hij hunkert om zijn visie te vertellen. Ik sluit mijn ogen en denk na.

‘Ik ben bang dat de droom een onzekere toekomst voor mijn leven aangeeft. Ik ben het schip en zo ook ervaar ik mijn leven als stuurloos. Alles gaat goed en het leven is een groot feest, maar waar leidt alles naar toe? Ik laat me voortslepen door de eisen op mijn werk, de zorgen voor de kinderen, het leven met Ferdinand. De droom is een misschien waarschuwing: als ik zo doorga met mijn leven loopt het vast. En vastlopen op een zandbank is nog maar het minste wat er met een schip kan gebeuren. Een instorting zoals de dreigende waterval is veel zorgelijker. Er gingen overigens ook andere mogelijke verklaringen door me heen.’

‘Ja, een droom heeft vaak betrekking op iets van jezelf, dus jouw eerste verklaring is voor jou de meest passende. Het is mijn droom niet, dus ik denk aan iets wat mij bezighoudt, iets groters. Het zou namelijk ook kunnen dat het schip de wereld is, die stuurloos naar de ondergang drijft. Er zit geen kapitein op het schip van de wereld en iedereen feest door, terwijl we langzaam ten onder dreigen te gaan.’

‘Papa, wat ik me realiseerde is, dat als de toekomst ongewis is, we ons niet kunnen baseren op het verleden. We zijn slechts een minuscule en toevallige verschijning in het universum en op een dag zal de aarde zeker onleefbaar zijn. Door verstandig te doen kunnen we de levensduur van onze soort nog wel even rekken, maar erg belangrijk lijkt me dat niet in het licht van het grote en overweldigende universum.’

‘Wat een beperkte blik, Myrthe,’ werpt mijn moeder tegen. ‘De aarde blijft voorlopig wel bestaan, maar ons welzijn en de levens van miljoenen mensen zullen verloren gaan als we niet heel snel verstandig worden. Denk eens aan al het lijden dat de mensen ondergaan als de vergiftiging van de planeet niet tot staan brengen met alle gevolgen voor klimaat en leefbaarheid.’

Ik zwijg. Dit is niet het gesprek dat ik wil voeren. Natuurlijk heeft ze gelijk, maar gelijk krijgen helpt niet als je contact wilt maken. Dan luister je. Mijn vader en moeder zijn beiden geen goede luisteraars, vol als ze zitten met hun theorieën, overtuigingen en ideeën. Ik waardeer ze daar enorm voor en tegelijkertijd heb ik mijn hele leven niet gevoeld dat ik ertoe deed. Ik was een object waar hij vaak dankbaar zijn ideeën op kon loslaten. Ik reageerde altijd wel, soms welwillend, soms afwijzend, maar vaak ook geïrriteerd, wat vooral mijn moeder altijd negeerde.

De oorsprong

Nu de kinderen slapen en we bij de open haard zitten kom ik eindelijk tot rust. Mijn vader had lekker gekookt, een heerlijke groenteschotel met veel knoflook. Daar moet ik van binnen wel een beetje om lachten. Hij houdt er zoveel van om knoflook te gebruiken dat hij het wel overal in wil doen en dan niet een paar teentjes. Ik verdenk hem er wel eens van eigenlijk hele knofloken te willen koken en als de enige groente op te dienen. Ferdinand houdt daar ook wel van en ik zie hem dan ook altijd genieten van het eten van mijn vader. Nu zou ik me het liefste ontspannen, maar met de rust dient een sluipende zorg zich aan in mijn binnenste. Mijn vader en moeder benutten elk mogelijk ogenblik met nieuwe bezoekers om hun gedachten of theorieën te bespreken. Ik vrees dat mijn rust beperkt is. Ferdinand ziet een opkomende rimpel op mijn gezicht komen en weet wat het betekent.

‘Wil je je even terugtrekken, lieverd, om bij te komen van de dag?’

Ik schud mijn hoofd. Lief bedoeld, daar ben ik niet op uit. Ik wil me niet afzonderen, maar ik wil juist liefdevolle aandacht van mijn vader en moeder. Aandacht die ze me in hun cerebrale wereld nauwelijks konden geven en ook nu niet ter beschikking hebben.

Ferdinand begint een gesprek met mijn vader over zijn onderzoek naar het binnenste van de aarde. Ik doezel weg bij mijn thee en zie mijn droom weer voor me, mijn moeder leest. Hoe belangrijk is het dat we weer grip krijgen op het schip 'Aarde' en dreigen we inderdaad ten onder te gaan? En als we ten onder gaan, dus alle mensen sterven, wat betekent dit in het gehele universum? Er sterven ook nu mensen, door een natuurlijke dood, door natuurrampen, door ongelukken of conflicten. Dat is pijnlijk, vaak verdrietig, maar is niet weg te denken uit het leven, net zoals de geboorte van mijn oudste dochter blijkbaar niet te voorkomen was. Op een gegeven moment wordt mijn interesse gewekt als ze de mogelijke resterende levensduur van de aarde bespreken. Ik meng me in het gesprek.

'Ik begrijp goed als jullie zoeken naar de resterende levensduur van de aarde, want het geeft ons zicht op de relativiteit van ons bestaan. De laatste tijd houdt me echter een andere belangrijke en de onmogelijk te beantwoorden vraag heel erg bezig: 'Wat is de oorsprong van alles, van ons bestaan, van het gehele universum?'

Beide mannen lachen, een nauwelijks waarneembaar schamperen op hun gezicht verraadt hun latente superioriteitsgevoel.

'Waarom zou je je zo willen bezighouden met deze onmogelijke vraag, Myrthe?' vraagt Ferdinand. 'Bij het antwoord op zo'n vraag kom je uiteindelijk altijd bij God uit, of Allah, of Brahman, of ...'

'Dat begrijp ik wel,' onderbreek ik hem, maar ik denk dat er een zinvoller antwoord mogelijk is.'

De mannen gaan er eens goed voor zitten, hun nieuwsgierigheid is gewekt.

'Misschien zijn er verschillende manieren om deze vraag te stellen en te beantwoorden. Ik denk dat het niet gaat om een antwoord op de wetenschappelijke manier, want ik besef goed dat zeker ik een rationeel wetenschappelijk antwoord niet kan geven. Anderen zijn veel knapper dan ik, dus dat ga ik ook niet proberen. De wetenschap is niet in staat een bevredigend antwoord te vinden op de vraag naar de oorsprong van ons bestaan. Zij zal dat ook nooit zijn. Er is een eeuwenlange controverse tussen wetenschap en religie, waarbij religie aan bod komt als de wetenschap nog niet het begin van een antwoord heeft. Een religieus antwoord vind ik onbevredigend omdat het voelt als een capitulatie voor mijn onvermogen. Het is zo lang de mensheid bestaat de gemakkelijkste weg om God, of hoe je dat superieure wezen inderdaad ook wilt noemen, als oplossing te zien voor onbeantwoordbare vragen. Ik zoek een andere manier van omgaan met de vraag.'

Mijn moeder heeft haar boek nu ook neergelegd en luistert aandachtig. De mannen bevestigen mijn gedachtegang met een kort knikje.

'Zoek je dan een innerlijke weg naar het antwoord?' vraagt mijn vader verrassend begripvol.

'Ja, inderdaad. Het antwoord op de vraag wat de oorsprong van alles is, kan zich niet buiten ons bevinden, want een creator is altijd deel van zijn schepping. Het antwoord is wellicht te vinden in een ander domein. Ik zoek naar een manier van zijn om in de vraag te leven, een innerlijke weg naar de waarheid.'

'Daar voel ik wel voor,' zegt mijn moeder. 'Al die theorieën zijn losgezongen van ons bestaan, dat zich alleen maar in het hier en nu kan bevinden. Al het andere is een illusie. Het hier en nu heeft altijd bestaan. Je kunt zo ver terug als je wilt, maar er kan nooit een moment zijn geweest dat het hier en nu niet heeft bestaan. Niet-bestaan is immers ook bestaan. Dus ik deel je invalshoek, meisje, om een innerlijke weg naar de waarheid te zoeken.'

Verrast kijk ik haar aan. Dat mijn moeder me zomaar steunt! De tegenstand komt uit een onverwachte hoek: van mijn eigen Ferdinand.

'Myrthe, dat klinkt wel goed, maar dat gaat je toch nooit een antwoord opleveren? Je hebt pas een houdbaar antwoord als je het ook wetenschappelijk kunt bewijzen. En dat kun je niet, dus je kunt je aandacht beter richten op iets wat wel te bewijzen is. Het gesprek wat ik met je vader zojuist had over

de mogelijke resterende levensduur van de aarde vind ik veel interessanter. Zo kunnen we stap voor stap verder komen.'

Ferdinand heeft eerder niet naar me geluisterd. Ik heb geen zin opnieuw aan te geven dat er geen wetenschappelijk antwoord mogelijk is. Ik besluit hem te negeren.

'Mag ik jullie wat vragen? Sluit je ogen voor een moment en zoek de stilte in jezelf op. ... Stel je dan het universum voor, oneindig groot. Maak het dan nog groter tot in alle uithoeken van je fantasie. Kijk dan of je iets of iemand kunt vinden die het universum heeft gemaakt. Waar zou die entiteit zich bevinden?'

Ik laat even een stilte vallen, want weet dat er maar een antwoord mogelijk is.

'Toch ergens in het universum?' vraagt mijn moeder voorzichtig.

'Of het was er voor de oerknal, heeft die gecreëerd en is toen opgelost,' vult mijn vader in.

'Het meest waarschijnlijke is dat er een godheid is, die alles heeft geschapen en nu een waarnemer is,' draagt Ferdinand bij. 'Alle religieuze teksten geven zo'n soort weg.'

'Dit kan allemaal waar zijn, maar de meest interessante vraag is toch: Wie heeft deze entiteit, deze godheid, of wat het dan ook is, gecreëerd? Zo kun je doorgaan, ook weer tot in het oneindige, net zoals op het Droste-blikje. Er kan dus nooit een schepper zijn geweest die er niet altijd was.'

Ik ben even stil om dit gegeven goed tot iedereen te laten doordringen. Ik zie nu dat Ferdinand mij wat ongelovig aankijkt. Ik glimlach naar hem, hij glimlacht terug, gelukkig. We zeggen niets tot de anderen ook hun ogen opendoen.

Mijn vader zegt als eerste iets.

'Ik moet onwillekeurig denken aan een redenering van Stephen Hawkins. Hij had toch het begrip singulariteit gecreëerd, een toestand waarbij massa gecomprimeerd is tot een punt met een oneindig klein volume en een oneindig grote dichtheid? De ruimtetijd is hier zó sterk gekromd, dat ruimte en tijd feitelijk ophouden te bestaan. Hij vroeg zich af of ons universum terug in de tijd ook een singulariteit is geweest, een nulpunt.'

'Dat is een mooie analogie,' vult mijn moeder aan. 'Bedenk echter dat ook dan er iets bestaat. Er kan in een singulariteit nooit niets bestaan, al was het maar de singulariteit. Dus de vraag naar de oorsprong blijft altijd bestaan.'

'Zie je wel dat we niet verder komen Myrthe?' Ferdinand kijkt triomfantelijk. Het liefdevolle gevoel van verbinding tussen ons is verdwenen als sneeuw voor de zon.

'Ik wil eerst aansluiten bij wat jij zei mama. Niet-bestaan is een contradictie, want de definitie van bestaan houdt inderdaad in dat het niet-bestaan onmogelijk is. Op dezelfde manier kun je stellen dat als er een schepper is, dat deze dus ook nu bestaat.'

'Wat bedoel je hiermee? Bestaat de schepper ook nu? En waar dan? Toch niet in de hemel?' Weer dat onnodige schamperen van Ferdinand. Wat heeft hij toch? Is hij boos op me of verongelijkt? Wat heb ik in zijn ogen niet goed gedaan?'

'Ja, natuurlijk bestaat de schepper ook nu. Het enige werkelijke moment is het hier en nu. Uiteindelijk is dat het enige dat bestaat. Er is geen ruimte en er is geen tijd, alleen maar het hier en nu. Dit hier en nu is er alleen maar omdat wij er zijn, omdat wij waarnemen.'

'Nu ga je toch wat snel Myrthe,' werpt mijn vader tegen. 'Ik ben het wel met je eens dat het enige dat echt voor ons bestaat, het hier en nu is, maar je kinderen dan die boven liggen te slapen?'

'Zeker papa. We kunnen daar met blijdschap aan denken of vol zorgen, maar het enige wat er van de kinderen hier in deze kamer is, is de babyfoon. Zoals we nu aan onze kinderen, of jullie kleinkinderen kunnen denken, zo kunnen we ook kijken naar de schepper. Het feit dat we aan hem denken is een product van ons denken, van onze fantasie en dus nooit meer dan een illusie. Dit kunnen we ook

omkeren. De schepper heeft ons universum geschapen door aan ons te denken, een fantasie en is dus voor de schepper niets meer dan een illusie. Voor de schepper is alleen de schepper de enige werkelijkheid.'

Het is stil in de kamer, net zoals het stil is in huis.

'Als we deze gedachtegang kunnen volgen, heb ik nog een andere vraag.'

Ik let er niet op of iedereen het met me eens is, maar ga meteen door.

'Stel je een boom voor, een grote kastanje, die honderd jaar geleden is ontstaan uit een kastanje die een andere boom heeft laten vallen. Deze boom doet precies waarvoor hij geprogrammeerd is; een kastanjeboom worden. Zonder zich ooit af te vragen wat zijn oorsprong was. Ook een dier zal zich deze vraag nooit stellen al kan hij bewust of onbewust weten wie zijn vader en moeder zijn. De mens doet dat wel. Wij, ik in ieder geval' zeg ik met een schuldbewust lachje, 'ik vraag het me wel af. En veel mensen zijn ook bezig zich te ontwikkelen om zoveel mogelijk de goede kant op te groeien tot ze zelfs verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun leven. Dus misschien heeft de vraag naar de oorsprong iets te maken met ons bewustzijn.'

Ik zie iedereen vragend kijken, niet wetend waar ik naar toe wil. Ik weet het zelf ook niet precies, maar voel dat deze gedachte belangrijk is.

'Ik ben moe,' zegt Ferdinand en hij gaapt demonstratief. 'Ik ga zo slapen, de kinderen wekken ons morgenochtend weer vroeg.' Hij kijkt mij aan en ik herinner me hoe lief hij vanmorgen nog was dat hij mij heeft laten slapen. Maar nu zijn de woorden die hij spreekt ook een signaal dat het gesprek hem niet interesseert.

'Goed, ik ga met je mee Ferdinand, maar nog één zin voor het slapen gaan. Ik vertel je dit verhaal, omdat het niet vanzelfsprekend is dat wij ons deze vraag stellen. Misschien zijn wij zelf de oorsprong van het universum en zijn wij en de schepper wel dezelfde entiteit.'

Ik sta op en geef mijn vader en moeder een kus, ze wat verbouwereerd achter latend. Morgen is weer een nieuwe dag en ik wil deze gedachte wel even laten bezinken.

Schepper

We liggen in bed en ik zie de wat rusteloze ogen van Ferdinand. Net of hij mij niet in de ogen wil kijken.

'Je vond het gesprek niet echt interessant hè Ferdi?'

Hij is even stil alsof hij zijn woorden zorgvuldig wil wegen.

'Je vond dat ik de avond domineerde met mijn hobby van fundamentele vragen onderzoeken, denk ik. Klopt dat?'

Hij knikt, wat verlegen.

'Ja, de vragen die jij in je leven stelt, zijn gewoon mijn vragen niet. Ik kan niet goed met je meedenken en meedoen in het gesprek. En als ik het wel doe, dan zeg ik het verkeerde en lever ik geen bijzondere bijdrage.'

'Ach lieve Ferdinand. Dat hoeft toch niet? Vanavond was mijn avond en ik heb ervan genoten. De volgende keer neem je toch weer jouw ruimte in? Dat lukt je altijd prima.'

'Dat bedoel ik niet Myrthe. Het viel me op dat ik ook geen moeite deed om aan te sluiten bij het gesprek. Ik wilde me gewoon niet verdiepen in jouw gedachtegang.'

Ik schrik, er is toch iets dat ik gemist heb.

'Waar denk je aan? Heb ik iets gedaan wat jou kwetste? Ben ik teveel met mezelf bezig geweest?'

‘Ik weet het niet goed meer. Ik voel me de hele dag al verdrietig, een soort zinloosheid in mijn leven. Alsof het er allemaal niet toe doet en ik geen betekenis heb. Ja, ik weet wel dat ik voor jou iets beteken, en voor de kinderen en op mijn werk, maar toch voelt het allemaal zo leeg. En dat gesprek van vanavond, dat relativeert alles nog meer. Net alsof het er niet toe doet wat ik in mijn leven doe. Ik ben of de schepper van mijn eigen leven of ik ben net als de kastanjeboom slechts bezig te groeien, zoals het in het zaadje en eitje is vastgelegd.’

Ferdinand heeft toch meer van het gesprek begrepen dan ik veronderstelde. Ik kus hem en streek hem.

‘Fijn dat je dit zo zegt. Kom in mijn armen, we lossen dit vanavond toch niet meer op.’

En zo liggen we samen tot het verlangen bij ons beiden langzaam groeit en de passie ons alle zorgen en afstand doet vergeten en we samen komen tot de vergetelheid samenbalt in een heerlijk moment van extase en ontspanning.

Veel te vroeg komt Merel aan ons bed. Ze mag even bij me onder de dekens liggen, maar er is te veel leven in haar kleine lijfje. Als ik haar aankijk, smelt ik en stap samen met haar uit bed. Uiteraard laat ik nu Ferdinand slapen. Samen zijn we de schepper van deze heerlijke kinderen, zo realiseer ik me en het gesprek van de vorige avond komt terug. Dit alles kan toch geen illusie zijn, zoals ik gisteren het perspectief van de schepper benoemde? Als onze wereld een illusie is, is hij niets meer of minder dan een product van ons bestaan en van onze waarneming. Alles is er al en wacht slechts op het moment van waarneming door ons. Net zoals alle TV-programma’s er zijn en slechts wachten om bekeken te worden door af te stemmen op de juiste frequentie. Zo zijn er misschien nog wel veel meer illusionaire werkelijkheden die alleen maar waargenomen hoeven te worden. Merel haalt me uit mijn illusionaire gedachtewereld.

‘Mama, kom nou.’

We gaan samen Maya uit haar bedje halen, die heel rustig de nieuwe dag ligt te bekijken, en gaan naar beneden. Mijn vader is ook al op, ochtendmens als hij is. Ik maak wat te drinken voor de meisjes en ga samen met hem aan de tafel zitten.

‘Het gesprek van gisteren hield me ook vannacht nog wel bezig,’ begint hij voorzichtig. ‘Ik bedacht dat als we ons voorstellen dat iets ons en ons dus ook ons universum heeft gemaakt, dat wij die gedachte in het leven opgeroepen. Voor we die gedachte hadden kon het van alles zijn. Zo denken sommige mensen dat het een god is, anderen dat er ineens een oerknal optrad, zonder duidelijke oorzaak, en jij denkt aan een schepper die wij misschien zelf zijn. Die laatste gedachte vind ik interessant, omdat onze gedachte het antwoord creëert. Voor we aan de vraag dachten, kon het van alles zijn. Onze gedachte, ons geloof of ons verlangen creëert de oorzaak.’

‘Dus wij zijn zelf de schepper,’ vul ik enthousiast aan. ‘Dus is ons universum er misschien alleen maar vanwege het feit dat wij het waarnemen? Als we niet zouden waarnemen, zou er dan ook niets zijn. Vroeger dacht men dat God de wereld in zeven dagen had geschapen of dat de aarde plat was en de lucht een koepel waarin licht schitterde. Het is als de slang die je in het donker op de weg denkt te zien, in werkelijkheid maar een touw is. Kennis lost schijnbare problemen op.’

‘Nu maak je het jezelf weer moeilijk,’ werpt mijn vader tegen. ‘Dat zou betekenen dat we een ander antwoord op de vraag kunnen geven als we meer weten. Dat pleit dan toch voor de geleidelijke stappen van de wetenschap, zoals Ferdinand gisteren opperde?’

Een schreeuw van Maya haalt me uit het gesprek. Ik loop naar ze toe, Maya huilt.

‘Ze heeft mijn pop gepakt en toen ik hem terug wilde pakken ging ze huilen,’ zegt Merel boos.

‘Dan laat je haar toch even met de pop en pak jij die puzzel? Of je gaat samen spelen met de pop. Is dat een mogelijkheid?’

Ik zie Merel denken, eerst met weerstand, maar dan komt er een kleine glimlach als ze ziet hoe de tranen van Maya opgedroogd zijn nu ze de pop in haar armen heeft.

Ik bedenk me dat zelfs in dit kleine voorbeeld oorzaak en gevolg door elkaar lopen. Wat is nou de oorzaak van het huilen? Maya die ziet dat Merel de pop heeft, Merel die niet let op haar zusje en opgaat in haar eigen spel, Maya die haar fles leeg heeft gedronken en iets te doen wil hebben. En voor de kinderen kan het een leerervaring worden als ze nieuwe mogelijkheden zien die er eerst niet waren.

Bron

Aan het eind van de ochtend gaan we naar huis. Ik heb nog een afspraak om samen met mijn vriendin, Esther, te gaan wandelen. Ze is een alleenstaande vrouw zonder kinderen en heeft een yoga-praktijk, waar ik ook wel eens kom. Ze heeft een mooie innerlijke wijsheid, die me helpt mijn soms chaotische gedachten te ordenen. Zij, op haar beurt, zegt vaak baat te hebben bij mijn creatieve gedachtestroom die haar helpt het leven van een andere kant te bekijken. Zo vullen we elkaar mooi aan. Aan de andere kant begrijpt ze niets van kinderen en ik kan daarover niet echt met haar praten, net zoals ik niet begrijp dat ze alleen wil zijn en geen behoefte heeft aan metgezel in het leven.

We lopen in een zinderende warmte over de bloeiende heide. De uitgestrektheid ervan geeft mij altijd zoveel rust. Ik ben blij dat ik na het stilzitten van de afgelopen dagen mijn benen kan strekken en in volle teugen de warme zomerlucht kan inademen. Op een mooie plek met uitzicht over de golvende heidevelden gaan we even zitten. In de stilte van het landschap worden wij ook stil. Het is een meditatief moment, waarin we beiden met ons eigen gedachten spelen.

‘Mediteer je nog wel?’ vraagt Esther in de stilte.

Ik aarzel om een antwoord te geven, zo heerlijk vind ik de stilte. Ik bespeur ook een lichte kritiek, alsof het niet goed zou zijn als ik niet meer mediteerde. De kritiek die ik van haar ervaar is echter niets meer dan mijn eigen projectie op het verlangen weer de rust in mezelf te vinden.

‘Eh, nauwelijks,’ zeg ik aarzelend. ‘Ik neem er gewoon de tijd niet voor. Ik weet dat het goed voor me is, maar alles vraagt zoveel van me.’

Esther kijkt me aan met een vriendelijke glimlach.

‘Je weet toch, dat het goed is om een uur per dag te mediteren en als je druk hebt twee uur?’

Ik lach terug, ik ken de uitdrukking en misschien is hij nog waar ook.

‘Meditatie is de enige manier,’ vervolgt ze, ‘om echt diepgaand tot rust te komen en de wereld te zien zoals hij is.’

Nu Esther het heeft over de wereld komt bij mij de herinnering terug aan het gesprek dat ik met mijn vader en moeder had.

‘Vanaf gisteren waren we bij mijn vader en moeder en hebben daar over de toekomst van de wereld gesproken. Ik heb geprobeerd een manier te vinden om te begrijpen wat de oorzaak van het universum is. Het werd een mooie discussie, maar er sloop al snel iets van een metafysische werkelijkheid in. Aan het eind van het gesprek zei ik dat wij zelf misschien wel de oorsprong van het universum zijn en zijn wij en de schepper wel dezelfde entiteit. Of dit waar is weet ik nog niet, maar het leek toen de enige mogelijke verklaring.’

‘Weet je Myrthe, ik denk dat wij een projectie zijn vanuit het bewustzijn. Ons bestaan is misschien niet meer werkelijk dan een online muziekstuk of een onlinefilm. Het lijkt of ze echt zijn, maar op ons computerscherm zijn ze niet meer dan een link naar de server van de aanbieder. Zo zijn wij misschien ook alleen maar een link naar de server van het alomtegenwoordige bewustzijn. Het fysieke lichaam wordt als het ware gedownload vanuit het collectieve bewustzijn met het Zelf als intermediair, maar wij zijn ‘slechts’ een link naar dit bewustzijn. We bestaan alleen in het bewustzijn en ons materiele leven is slechts een linkje, dus een illusie.’

‘Dat gaat wel erg ver Esther. Hier moet ik even over nadenken.’

‘Dat geeft dan ook meteen de waarde aan van meditatie als weg naar het bewustzijn. In meditatie ontmoet je de werkelijkheid van de vrede en de eenheid van het universum als je je leeg maakt en onthecht van het dagelijkse bestaan,’ vervolgt Esther. ‘Eigenlijk is het woord universum niet juist, want het gaat om het onstoffelijke bewustzijn.’

‘Dat klinkt alsof we in een mist leven, een soort versluiering, want zo beleef ik het niet.’

‘Dat is zeker zo. Meditatie en de juiste kennis kan je helpen de versluiering weg te nemen en de eenheid te ervaren.’

Nu Esther weer het woord ‘eenheid’ gebruikt, denk ik weer aan het heerlijke moment met Ferdinand gisterenochtend, waarin ik even de totale eenheid van alles mocht ervaren.

‘Ineens krijg ik het inzicht dat mijn zoektocht naar de oorsprong van alles, waarbij ik opperde dat misschien wij wel de oorzaak zijn, identiek is aan de weg naar het bewustzijn, zoals jij het formuleert. De vraag naar de oorsprong en het bestaan van het bewustzijn is beide een vraag naar onze bron. En onze bron vinden we als we eenvoudig ‘zijn’, zijn in en met onszelf, in eenheid met alles om ons heen. En ik begrijp heel goed dat meditatie daar een goede weg in is.’

Esther kijkt glazig naar een onduidelijk punt in de verte. Even sluit ze haar ogen voor ze me antwoordt.

‘Ik kan voelen dat ik bron ben,’ zegt ze heel traag, alsof haar stem uit een diepe afgrond komt. ‘Daarmee heeft je vraag naar de oorsprong ook betekenis gekregen. Net zoals wij bron zijn, zijn wij ook inderdaad de oorsprong van alles. We hebben de waarheid niet in pacht, maar ik vind het heel bevredigend om te denken dat wij zelf bron zijn. Het klinkt weliswaar niet logisch, maar op een ander, metafysisch niveau heel logisch.’

Blij kijk ik mijn vriendin aan. Ik sta op en Esther volgt me als ik verder ga met onze wandeling. Ik heb behoefte het peinzen achter me te laten en nu gewoon te zijn hier op de heide, in de warmte met de vertrouwdheid van Esther naast me. Ik weet wat me te doen staan en ben vastbesloten de reis naar mijn bron op me te nemen. Dat daarvoor een passend gedrag helpt is me ook duidelijk.

‘Ik realiseer me dat de reis naar mijn bron passend gedrag vereist,’ zeg ik. ‘Ik zal heel zuiver voelen welke waarden nu echt belangrijk voor me zijn. Mijn bewuste waarden immers helpen me immers het gedrag te vertonen dat hierbij helpt.’

Esther knikt.

‘Je zegt hiermee iets heel belangrijks Myrthe. Immers onze waarden beïnvloeden ons gedrag in hoge mate. Als we ze niet bewust zijn en niet expliciet kiezen voor de waarden die we als kader voor ons leven willen hebben, zijn we niet meer dan een willoos werktuig in dienst van onbewuste waarden. Waarden zijn er altijd en de vraag is nemen we zelf verantwoordelijkheid en gaan we de weg op naar een waardenvol leven of leven we het leven van onze ouders, onze opvoeders en de media?’

Ik stap langzaam door en zie de wereld, de heide, de dennenbomen aan de rand, de wolken in de lucht en de vogels die vliegen ineens met andere ogen.

Han Bekkers
Leiderschap en advies

- *Bestuurlijk en strategisch advies*
- *Organisatieontwikkeling*
- *Interim- en programmamanagement*
- *Coaching, therapie en teamontwikkeling*

Adres: Rijksstraatweg 146 6573 DG Beek Ubbergen | Mobiel: +31 (0)6 5138 8667 | E-mail: info@hanbekkers.nl |
Internet: www.hanbekkers.nl

Nu beschikbaar: 'Reis naar de bron', mijn debuutroman, een meeslepende vertelling over liefde, pijn en bezieling. Bestellen kan via info@hanbekkers.nl

Ook verkrijgbaar: 'De druppel en de oceaan'. Het Handboek voor persoonlijk leiderschap. Derde herziene druk.